

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 23 september 1914 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående utförsel av socker till Norge under viss tid, utan erläggande av sockerskatt.

Närvarande: herrar K. G. Karlsson, frih. Beck-Friis *), Eklund, Kobb, frih. Fleming, Bäckström, frih. Palmstierna, Sandler, Källman, Johan Östberg och Hamrin.

*) Icke deltagit i justeringen av betänkandet.

Genom en den 22 september 1914 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 285, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

förordning angående utförsel av socker till Norge under viss tid, utan erläggande av sockerskatt.

Härigenom förordnas som följer:

Utän hinder av vad 4 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker innehåller därom, att vad i samma paragraf är stadgat om utförsel av socker utan erläggande av sockerskatt icke skall äga tillämpning, så länge den i Brüssel den 5 mars 1902 avslutade

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 7 saml. 31 häft. (Nr 37—38.) 1

konventionen angående beskattningen av socker är för Sverige gällande, skall det tillkomma Konungen att medgiva, att under en tid av sex månader från denna förordnings ikraftträdande utförsel av socker till Norge utan erläggande av sockerskatt må äga rum i den omfattning, som av Konungen medgives, samt på de villkor, som i ovannämnda paragraf ävensom för varje särskilt fall av Konungen bestämmas.

Denna förordning träder genast i kraft.

Enligt ovan omnämnda statsrådsprotokoll har statens industrikommissions arbetsutskott i skrivelse den 9 innevarande september, under framhållande av att det under nuvarande förhållanden vore av betydelse att begagna varje tillfälle till export för införskaffande av valutor till landet, hemställt om vidtagande av åtgärder för möjliggörande i viss omfattning av tillfällig utförsel av socker till Norge. Enligt vad kommissionen i sin berörda skrivelse vidare meddelat, vore nämligen för närvarande i Norge brist å socker rådande, förorsakad av utförsel förbud å socker i Tyskland, från vilket land sockerimporten till Norge under vanliga förhållanden till cirka tre fjärdedelar förskreve sig. Verkställda undersökningar gäve emellertid vid handen, att Sverige ägde möjlighet att under det nuvarande krisläget tillfälligtvis förse Norge med socker, utan att någon fara däri genom komme att uppstå för att landets eget behov av denna vara icke skulle kunna tillgodoses. Förutsättningen för att en dylik sockerexport skulle kunna äga rum vore emellertid, enligt arbetsutskottets förmenande, att gällande förordning angående beskattning av socker den 11 oktober 1907 i vissa delar ändrades. Arbetsutskottet hemställde därför, efter att hava särskilt påpekat, att en export av socker i sin tur skulle verka förmånligt jämväl för jordbruket genom att framkalla ökad betodling, att en författningsändring i nyss antytt syfte måtte vidtagas. Över arbetsutskottets berörda framställning hava, enligt vad till statsrådsprotokollet vidare meddelats, kommerskollegium och kontrollstyrelsen gemensamt avgivit infortrat utlåtande och därvid i princip anslutit sig till utskottets förslag, varjämte statens livsmedelskommission, som jämväl blivit hörd i ämnet, likaledes tillstyrkt bifall till förslaget, därvid kommissionen uttryckligen förklarar sig förutsätta, att ett medgivande till

export av ifrågasatt slag icke komme att föranleda någon höjning av sockerpriset inom Sverige.

För egen del har chefen för finansdepartementet till protokollet anfört följande:

»Det av industrikommissionens arbetsutskott åsyftade författningsrum, som enligt utskottets mening utgjorde hinder för den föreslagna sockerexporten till Norge, är 4 § i den ovan omnämnda förordningen angående beskattning av socker. Enligt sagda författningsrum är nämligen, så länge den i Brüssel den 5 mars 1902 avslutade konventionen angående beskattning av socker för Sverige gäller, utförsel från riket av socker utan erläggande av den i författningen stadgade sockerskatt icke medgiven. Då åtminstone för närvarande någon export av socker till Norge svårigen kan tänkas ifrågakomma utan eftergift av den eljest för denna vara stadgade skatten, torde alltså, såsom arbetsutskottet framhållit, en författningsändring vara den oundgängliga förutsättningen för att någon sockerexport över huvud taget skall kunna äga rum. Härvid uppställer sig emellertid den frågan, huruvida icke en dylik sockerexport skulle komma i strid mot grunderna för den ovan omnämnda Brüsselkonventionen. Enligt art. 6 i denna konvention skall nämligen Sverige i likhet med vissa andra länder, så länge det icke exporterar socker, vara fritaget från vissa i föregående artiklar omnämnda särskilda förpliktelser, vilka det i varje fall icke kan vara fråga om, att landet nu, endast för att möjliggöra den önskade exporten till Norge, skulle ikläda sig. Av de förhandlingar, som vid konventionens förnyande år 1908 fördes mellan ombuden för de intresserade staterna, torde emellertid med full tydlighet få anses framgå, att en tillfällig export av den begränsade omfattning, som nu för Sveriges del ifrågasatts, icke kan betraktas såsom stridande mot konventionens bestämmelser. Då vid konferensen från en av de därvid representerade staterna såsom villkor för fortsatt anslutning till konventionen krävdes rättighet att årligen exportera en viss mängd socker, utan att landet därför skulle bli behandlat såsom sockerexporterande i den mening, som i konventionen därmed avses, framhölls nämligen från flera håll, att ett land icke borde anses såsom sockerexporterande på grund av minimala eller tillfälliga exporten utan att härför skulle fordras en fortfarande export (exportations suivies), som hade till föremål ganska avsevärda kvantiteter; och förenade sig samtliga ombuden i ett uttalande om välvillig hållning vid bedömandet av frågan om efterlevnaden av konventionens nu ifrågavarande artikel.

Under sådana omständigheter och då det nu upplysts, att Norge under de rådande exceptionella förhållandena icke är i stånd att från

de i egentlig mening sockerexporterande länderna fylla sitt behov av dylik vara, torde det enligt min bestämda övertygelse icke kunna anses innebära någon överträdelse av Brüsselkonventionens bestämmelser, om Sverige i den begränsade omfattning, som dess egna tillgångar medgiva, under en tid framåt tillåter skattefri export av socker till Norge, för att såmedelst bidra till avhjälpande av den i sagda land rådande bristen å ifrågakvarande konsumtionsartikel.

Den nästa fråga, som vid prövning av detta ärende framställer sig till besvarande, är den, huruvida den inhemska sockertillgången medger, att export får äga rum. En undersökning, som verkställdes för att utröna, huru förhållandena i berörda avseende gestalta sig, har otvetydigt givit vid handen, icke blott att våra sockerförråd jämte det beräknade utbytet av den under innevarande höst färdiga betskörden mer än väl räcka till för att tillgodose landets sockerkonsumtion, intill dess en ny betskörd kan tagas i anspråk för sockertillverkning, utan även att jämväl med en rätt avsevärd export av socker överskott komme att uppstå på den inhemska marknaden. Om sålunda den förefintliga tillgången på socker kan anses lämna utrymme för någon utförsel av nämnda vara, lär det därjämte samma tillgångs storlek innebära en god garanti för att, därest sockerutförseln hålles inom lämpliga gränser, av denna utförsel icke skall framkallas någon ökning av sockerpriset inom landet. I avseende å sistnämnda sak vill jag för övrigt framhålla, att det i varje fall lär vara angeläget att tillse, att sockerexporten får äga rum endast under sådana förhållanden, att sockerpriset icke på grund därav höjes.

Sedan jag nu har påvisat, att hinder ur de berörda förhållandena icke möta mot anordnande av en viss export av socker, och då uppenbarligen avsevärda fördelar skulle tillföras vårt land, om en dylik utförsel komme till stånd, anser jag mig böra förorda, att anordningar vidtagas för möjliggörande av densamma.

Då det är angeläget att tillse, att exporten hålles inom behöriga gränser, lär det icke vara lämpligt att lämna ett allmänt medgivande om skattefri export, utan torde det böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att i varje särskilt fall pröva, huruvida och i vilken omfattning export får äga rum, därvid det bör ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, under vilka villkor utöver de i 4 § av sockerbeskattningsförordningen stadgade utförseln må medgivas. Givetvis bör Kungl. Maj:t härvid också se till, att de ökade kostnader för kontroll med mera, som genom dessa anordningar kunna komma att drabba statsverket, varda på ett eller annat sätt av exportören gottgjorda.

Den ifrågasatta anordningen för möjliggörande av sockerutförsel till Norge är givetvis av tillfällig natur, och torde detta böra komma till uttryck jämväl i så måtto, att för densamma fastställas en begränsad giltighetstid av sex månader.

De för här omförmälda ändamål erforderliga bestämmelserna torde böra upptagas i en särskild författning.»

Det författningsförslag, som Kungl. Maj:t med föreliggande proposition framlagt, berör, såsom framgår av föredragande departementschefens ovan intagna yttrande, på grund av Brüsselkonventionen vårt förhållande till främmande makter. I fråga härom har departementschefen uttalat sin bestämda övertygelse, att ett bifall till förslaget icke kan anses innebära någon överträdelse av nämnda konventions bestämmelser. Till stöd för denna uppfattning har departementschefen åberopat vissa förhandlingar, som vid konventionens förnyande år 1908 fördes mellan ombuden för de intresserade staterna. Utskottet har givetvis icke varit i tillfälle att ingå i närmare prövning av innebörden av nämnda förhandlingar i det ifrågavarande avseendet; men, med hänsyn till den bestämda förklaring departementschefen vid denna punkt avgivit, har utskottet icke ansett sig hava anledning att ur den angivna synpunkten resa betänkligheter mot antagandet av den föreslagna förordningen, helst densamma, såsom föranledd av de rådande exceptionella förhållandena, under vilka Norge icke är i stånd att från de i egentlig mening sockerexporterande länderna fylla sitt behov av socker, är avsedd att gälla endast under en tid av sex månader.

Utskottet.

Utskottet har velat särskilt betona vikten därav att exporten icke kommer att föranleda någon prisstegring av varan å den inhemska marknaden. I sådant hänseende uttalar utskottet den förvissningen, att Kungl. Maj:t, på sätt även departementschefen framhållit såsom angeläget, kommer att tillse, att exporten får äga rum endast under sådana förhållanden, att sockerpriset icke på grund därav höjes.

Efter nu gjorda erinringar har utskottet — trots den korta tid som stått utskottet till buds för prövningen av den föreliggande propositionen — ansett sig kunna tillstyrka riksdagen att bifalla densamma. Den föreslagna exporten kan nämligen, enligt utskottets mening, vara ägnad att under nuvarande brydsamma ekonomiska förhållanden giva ett gott stöd åt svensk industri och att utöva ett gynnsamt inflytande på vår handelsbalans.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 285, antaga följande förslag till

Förordning angående utförsel av socker till Norge under viss tid, utan erläggande av sockerskatt.

Häriigenom förordnas som följer:

Utan hinder av vad 4 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker innehåller därom, att vad i samma paragraf är stadgat om utförsel av socker utan erläggande av sockerskatt icke skall äga tillämpning, så länge den i Brüssel den 5 mars 1902 avslutade konventionen angående beskattningen av socker är för Sverige gällande, skall det tillkomma Konungen att medgiva, att under en tid av sex månader från denna förordnings ikraftträdande utförsel av socker till Norge utan erläggande av sockerskatt må äga rum i den omfattning, som av Konungen medgives, samt på de villkor, som i ovannämnda paragraf ävensom för varje särskilt fall av Konungen bestämmas.

Denna förordning träder genast i kraft.

Stockholm den 23 september 1914.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.
